

## **OBSAH**

### **ÚVOD 7**

### **CHÁPÁNÍ PŘÍRODY 17**

- První lidé (*východní Grónsko*) **19**
- Tenkrát před dávnými časy, když vznikli lidé (*polární Inuité*) **20**
- Varianta pověsti o prvních lidech (*polární Inuité*) **21**
- Země mrtvých v nebi (*východní Grónsko*) **21**
- Země mrtvých v podsvětí (*východní Grónsko*) **26**
- O stařeně, která navštívila zemi mrtvých (*západní Grónsko*) **29**
- Kinnisseq (*jižní Grónsko*) **31**
- Nivikkanina cesta do země mrtvých (*polární Inuité*) **32**
- Měsíc a Slunce (*východní Grónsko*) **33**
- Slunce a Měsíc (*polární Inuité*) **34**
- Nalikkatteeq – stará babice, která žije na cestě k Měsíci a tančí svým hostům, ale sežere jim plíce, jakmile se zasmějí (*východní Grónsko*) **36**
- Paličák na návštěvě u Měsíčního muže (*jižní Grónsko*) **39**
- O šamanovi, který letěl na Měsíc (*západní Grónsko*) **42**
- Měsíční muž a Střevožrout (*polární Inuité*) **44**
- Návštěva na Měsíci (*východní Grónsko*) **46**
- Vládkyně moře (*jižní Grónsko*) **48**
- Jak vznikla „Mísa masa“ (*polární Inuité*) **52**
- Immap ukuua – Matka moře (*východní Grónsko*) **53**
- Ikkarlituarsuk (*západní Grónsko*) **57**
- Asiaq – vládkyně počasí a větrů **58**
- Jak vznikla mlha **62**
- Velká medvědice **66**
- Venuše **67**
- Velký oheň **67**
- Duchové hromobití **68**
- Varianta k Duchům hromobití **70**
- Zlí duchové **70**
- Duch hnojště **71**
- Jak děvčata napálila Ducha země **72**
- Zlodějka dětí **73**
- Další příběh o Qalutalissuaq **73**

- Duchové, kteří děsí lidi k smrti **74**
- Duch koženého závěsu **74**
- Starý mládenec a Duch hory **75**
- O staříkovi, který se ze smutku nad smrtí své dcery cvičil v šamanském umění **77**
- O duši, která se stěhovala z jednoho zvířete do druhého **77**
- O Uiarteqovi, který obeplul svět **81**
- O dvou přátelích, kteří chtěli objet svět **83**

## **PŘÍBĚHY O ZVÍŘATECH 85**

- Jak krkavec a potáplice přišli ke svému zbarvení **87**
- Apparlik – alka **87**
- Jak veš zavedla s červem, kdo dříve doběhne k člověku **89**
- Veš **90**
- Anarteq – Dareba **91**
- Muž z ledovce **92**
- O ženě, která se provdala za krevetu **93**
- Jak se velryba a orel oženili se dvěma holčičkami **95**
- Jak se chtěl krkavec mermomocí oženit **97**
- O muži, který se oženil s divokou husou **98**
- O muži, který se oženil s liškou (*polární Inuité*) **100**
- O starém mládenci, který se oženil s liškou (*jižní Grónsko*) **102**
- O psovi, který se oženil s děvčetem **103**
- Jak vznikl narval **104**
- Stará panna (*západní Grónsko*) **107**
- Larva (*polární Inuité*) **108**
- O ženě, která kojila červa (*polární Inuité*) **109**
- O ženě, která si k sobě vzala medvěda **109**
- O muži, který navštívil medvědy v lidské podobě **110**
- O ženě, která navštívila medvědy v lidské podobě **111**
- Včely v lidské podobě **111**
- Krkavec a racek v lidské podobě **112**
- O příliš chamtivé sově **113**

## **EPICKÉ PŘÍBĚHY 117**

- Sírotek Kaassassuk **119**
- Hlad **131**

## **SETKÁNÍ S CIZÍMI KMENY 135**

- O Puviovi, kterého unesly dvě obrovité Indiánky **137**
- Nerrersuujuut aneb žraví skřeti **142**
- Kunuk **147**

O muži, který vrtal své manželce do nohou **162**  
Bělokurek **163**

### **VYPŘÁVĚNÍ O VRAŽDÁCH A POMSTĚ 173**

Nattattoq aneb stařec, který znovu omládl **175**  
O Papikovi, který zavraždil svého švagra **180**  
O Paatusoorsuaqovi, který zavraždil svého strýce **181**  
Vyměněné manželky **183**  
O muži, který porušoval tabu **184**  
Jak starý mládenec pomstil své spolubydlící **185**  
O dvou přátelích, kteří se navzájem zle pohostili **186**  
Pameeq **189**  
Sungersuusaq **192**  
Kalorti a Qipalulluk **195**  
Pověst o Pissikovi, velkém lidožroutovi **197**

### **PODIVNÉ PŘÍBĚHY 201**

O ženě, která si hrála na ducha z hor **203**  
O Iseraqovi, který kradl **204**  
Aluussaq **204**  
Jak nemluvně snědlo své rodiče (*polární Inuité*) **205**  
Nerrikitsuliaq – holčička z Ikaarissatu, která málo jedla (*jižní Grónsko*) **206**  
Lhář **208**  
Historky o starých mládencích **209**  
Ukuamaaq **210**  
O Ingimarusussukovi, který snědl svou ženu (*jižní Grónsko*) **212**  
Stařenka z pobřeží (*západní Grónsko*) **214**  
O jediné sestře mnoha bratrů, která zešílela **215**  
O dvou mrtvých, kteří zvonili lidem v uších **217**  
Chudšasové **218**

### **PÍSNĚ A POPĚVKY 221**

Východní grónsko **223**  
Píseň jara **224**  
Píseň pro lakomce **224**  
Polární Inuité **225**  
Touha **225**  
Písnička **225**  
Bělokur **226**  
Můj hlas **226**  
Milování **226**  
Mládí **227**

## ZÁKONY ŽIVOTA, RČENÍ A ZLÁ ZNAMENÍ 229

### INUITSKÁ MYTOLOGIE / Příspěvek k pochopení náboženských představ východních Gróňanů (úryvky) 239

Představy o životě 241

Vnímání duše 242

Šamani 244

Život mezi horskými duchy (vyprávění o zrání šamanského učedníka) 246

Rituály nečistých lidí 257

Život a smrt 257

Když se narodí člověk 257

Oslava narození chlapce 260

Když zemře člověk 261

Rituály mužů 262

Rituály žen 263

Majetek mrtvých 265

Amulety a kouzla 266

Amulety 269

Ochrana před zabitím a krevní mstou 271

Tupilaci – zkázonosní skřeti stvoření lidmi 275

Serratit neboli zaříkadla 277

### PŘEDSTAVY O ŽIVOTĚ (Úryvky z vyprávění Knuda Rasmussena o polárních Inuitech) 281

Víra 283

Stvoření světa a první lidé 284

Duše 284

Tělo 286

Jméno 286

Porod 286

Smrt 289

Amulety 290

Zaříkadla 292

Šamani 293

### VĚČNÝ SNÍH A LED V „ZEMÍCH GRÓŇANŮ“ (Zdeněk Lyčka) 299

### SLOVNÍČEK 301

### SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 306